

TIÊU CHUẨN ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CƠ SỞ Ở MIỀN NÚI, VÙNG ĐỒNG BÀO DÂN TỘC TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

■ **VÕ THANH BÌNH (*)**

Trong hệ thống chính trị nước ta, cán bộ cơ sở (xã, phường, thị trấn) là những người ngoài việc trực tiếp lãnh đạo và tổ chức thực hiện mọi chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước còn phải trực tiếp giải quyết hàng ngày, hàng giờ những vấn đề dân quyền, dân sinh, dân trí ở cơ sở. Do vậy, xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức cấp cơ sở vững mạnh là yêu cầu cơ bản và cấp bách nhằm bảo đảm ổn định chính trị – xã hội, tạo ra động lực mới phát huy nội lực từ cơ sở. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Nền tảng của mọi công tác là cấp xã⁽¹⁾” và “cấp xã là gần dân nhất, là nền tảng của hành chính. Cấp xã làm được việc thì mọi công việc đều xong xuôi⁽²⁾”.

Trong công tác cán bộ, nhất là đối với cán bộ cấp cơ sở, Đảng và Nhà nước ta luôn coi trọng việc xây dựng đội ngũ cán bộ – bao gồm cả cán bộ lãnh đạo, quản lý, cán bộ đoàn thể – người dân tộc thiểu số, nhân tố có vai trò quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và phát triển kinh tế – xã hội, an ninh – quốc phòng ở miền núi. Bởi không ai hiểu tâm lý các dân tộc bằng chính những con người được sinh ra, lớn lên và trưởng thành ở miền núi. Không ai hiểu điều kiện tự nhiên, khí hậu miền núi bằng chính người miền núi. Để nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ miền núi, vùng đồng bào dân tộc nói chung và cán bộ dân tộc thiểu số nói riêng, trong công tác cán bộ cần chú trọng đến những đặc trưng cơ bản và những tiêu chuẩn cần có để từ đó có những giải pháp cụ thể và những chính sách phù hợp nhằm động viên, khuyến

khích, bồi dưỡng và phát huy tối đa vai trò của đội ngũ cán bộ này.

Những năm gần đây, đặc biệt là sau 20 năm đổi mới, Đảng ta đã ban hành nhiều nghị quyết về cán bộ công chức cấp xã nhằm củng cố, phát triển và nâng cao chất lượng của đội ngũ này. Gần đây Hội nghị Trung ương năm khóa IX đã chỉ rõ: “Xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã có năng lực tổ chức vận động nhân dân thực hiện đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước, công tâm, thạo việc, tận tụy với nhân dân, biết phát huy sức dân, không tham nhũng, không ức hiếp dân...”.

Để thúc đẩy kinh tế – xã hội ở các vùng dân tộc và miền núi phát triển, đòi hỏi phải xây dựng cho được đội ngũ cán bộ vững mạnh. Muốn xây dựng và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ miền núi, vùng đồng bào dân tộc cần nghiên cứu đặc điểm tự nhiên và xã hội có tác động trực tiếp đến lực lượng cán bộ này. Qua nghiên cứu và thâm nhập thực tế, bước đầu cho thấy, cán bộ miền núi, vùng đồng bào dân tộc chịu tác động chi phối bởi một số đặc điểm cơ bản sau đây:

Cán bộ miền núi, vùng đồng bào dân tộc hoạt động trên địa bàn không gian rộng lớn nhưng lại có nhiều khó khăn về kinh tế – xã hội, cùng với nó là những đặc điểm tâm lý – xã hội ghi đậm dấu ấn trong đời sống các dân tộc, ảnh hưởng trực tiếp đến nếp nghĩ, cách làm, đến phong cách lãnh đạo của người cán bộ cơ sở. Trước những phong tục, tập quán của bà con dân làng (không chỉ những phong tục, tập quán tốt đẹp mà cả những phong tục, tập quán lạc hậu), để giải quyết được những công việc chung, người cán bộ phải biết cân nhắc, phải biết khai thác (đôi khi cần phải biết chấp nhận)

(*) *Trưởng Chính trị tỉnh Kon Tum*

những luật tục của bản, làng sao cho có lợi cho công việc, cho sự nghiệp chung.

Đối tượng hoạt động, giao tiếp của cán bộ miền núi, dân tộc rất đa dạng, bởi cộng đồng các tộc người ở đây, bên cạnh những điểm chung còn có những điểm khác nhau về nhận thức, hoàn cảnh kinh tế, vị trí xã hội, về định hướng giá trị, thói quen. Người cán bộ không thể giải quyết công việc chỉ bằng lý trí, pháp luật, mà còn phải tính đến tình cảm gia đình, dòng họ, bản làng, cộng đồng. Vì thế, người cán bộ không những phải có nhiệt tình, tinh thần trách nhiệm mà phải biết ứng xử phù hợp với đặc trưng tâm lý dân tộc; biết động viên, kiên trì thuyết phục, dẫn dắt bà con trong lao động sản xuất, tổ chức đời sống, theo mục tiêu đưa bản, làng đến ấm no, hạnh phúc, văn minh.

Nhìn chung, trình độ dân trí của bà con các dân tộc miền núi có nhiều hạn chế, do đó nếu chỉ bằng lời nói, bằng lý luận để thuyết phục thì chưa đủ. Cán bộ cơ sở phải miệng nói, tay làm, phải vừa là một cán bộ lãnh đạo vừa như những hướng dẫn viên thực thụ để hướng dẫn đồng bào. Có như vậy mới đủ sức thuyết phục trong dẫn dắt đồng bào các dân tộc đi theo con đường mà Đảng và Bác Hồ đã chọn.

Những đặc điểm trên đây tác động rất lớn đến quá trình công tác, đến hiệu quả công việc của cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc. Do đó, cần xác định tiêu chuẩn, xây dựng hệ thống chính sách đãi ngộ cụ thể, phù hợp với đội ngũ cán bộ miền núi, dân tộc.

Ngoài những tiêu chuẩn chung của cán bộ theo tinh thần Nghị quyết Hội nghị lần thứ ba Ban Chấp hành Trung ương khóa VIII về Chiến lược xây dựng đội ngũ cán bộ thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và theo Quyết định số 04/2004/QĐ-BNV ngày 16/01/2004 của Bộ trưởng Bộ Nội vụ về việc quy định tiêu chuẩn cụ thể đối với cán bộ, công chức xã, phường, thị trấn, với đội ngũ cán bộ nơi đây cần chú ý những điểm sau:

- Về phẩm chất chính trị

Yếu tố quan trọng nhất trong phẩm chất chính trị của người cán bộ nói chung là lòng trung thành với lý tưởng xã hội chủ nghĩa (XHCN), với sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc. Ở người cán bộ công tác ở miền núi, vùng đồng bào dân tộc lòng trung thành đó được biểu hiện cụ thể bởi niềm tin không gì lay chuyển vào thắng lợi tất yếu của

con đường cách mạng mà Đảng và Bác Hồ đã chọn. Trong mọi hoàn cảnh luôn giữ vững kỷ cương phép nước, đồng thời tích cực đổi mới. Trung thực, thẳng thắn bảo vệ cái đúng với lý lẽ chắc chắn, hợp với lòng dân, biết hòa mình với tập thể, với cộng đồng. Biết tự kiểm chế trước những cám dỗ lợi ích cá nhân. Biết nâng đỡ cán bộ trẻ, tạo điều kiện để họ nhanh chóng trưởng thành cùng mình và thay mình gánh vác công tác cách mạng.

- Năng lực công tác

Có hiểu biết cần thiết về công tác đảng, về nhà nước, pháp luật, quản lý hành chính nhà nước, quản lý xã hội và công tác vận động quần chúng; hiểu biết phong tục tập quán không chỉ của dân tộc mình mà của các dân tộc anh em sống trên địa bàn. Có khả năng nắm bắt những vấn đề có tính thời sự thuộc phạm vi công tác, thường xuyên cập nhật thông tin về kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh quốc phòng và công tác xây dựng đảng.

- Năng lực tổ chức

Biết cách tập hợp quần chúng, có khả năng thấu hiểu những nhu cầu chính đáng của bà con nhiều dân tộc để có phản ứng hợp lý trước những diễn biến tâm lý của bà con; có khả năng tác động hiệu quả đến đời sống tâm lý của quần chúng nhiều dân tộc, vận động, lôi cuốn họ làm theo mình, đúng với đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước. Muốn vậy phải hiểu biết phong tục, tập quán, tiếng địa phương nơi công tác.

Tập trung mọi mặt để phát triển miền núi, đặc biệt là các xã vùng sâu, vùng xa, biên giới, không chỉ đơn thuần là vấn đề kinh tế - xã hội cấp bách, mà còn là vấn đề chính trị, an ninh quốc gia. Xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức của hệ thống chính trị ở cơ sở, đảm bảo số lượng, chất lượng, có cơ cấu đồng bộ là cả một sự nghiệp, đòi hỏi sự tham gia của các cấp, các ngành. Được như vậy mới có thể đưa các tỉnh miền núi, nhất là các tỉnh đặc biệt khó khăn sớm trở thành tỉnh giàu mạnh, đồng bào các dân tộc ai cũng có đời sống ấm no, hạnh phúc, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN □

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh toàn tập, tập 6, NXBCTQG, H.2000, tr.458.

(2) Sđd, tập 5, tr.371.